

VILLA KARO
VILLA KARON YSTÄVÄT
LES AMIS DE LA VILLA KARO
Annankatu 31-33 E 67
00100 Helsinki

JÄSENLEHTI 4/2008 MEDLEMSBLAD YHDEKSÄS VUOSIKERTA

Annan ja Osvaldin Taivaan poika -nukke.

Yleisöennätys jäsenillassa: teatterinuket ja Noel kiinnostivat

SEINÄT PULLISTELIVAT lokakuun jäsenillassa, kun Villa Karon ystävät kokoontuivat katselemaan **Anna Louhelaisen** ja **Oswald Bastenin** teatterinukkeja ja kuulemaan impulsseista, joita he saivat stipendikaudellaan, sekä nauttimaan **Noel Saizonoun** ja bändin (**Herman Rechberger** ja **Alvar Gullichsen**) rytmeistä.

Valtavasti oli Noelissa vielä virtaa jäljellä, vaikka Tanssiteatteri ERIssä oli ollut esityksiä valtavasti, minkä lisäksi Noel oli ollut keikalla Helsingissä ja opettanut rummun soittoa Tampereen konservatoriossa, Turun yliopistossa ja pääkaupungin Sibelius Akatemiassa. Ja niin kuin aina puhuttavaa riitti, kun ystävät tapasivat.

Kevään 2009 stipendiaatit

VILLA KARON ystävien hallitus on myöntänyt työskentelystipendit keväällä 2009 seuraaville hakijoille: oopperalaulaja **Marjatta Airas**, sellisti **Tero Airas**, FM **Elina Hirvonen**, taidekasvattaja **Liisa Kauppinen** (syksy 2009), korutaiteilija **Mervi Kurvinen**, säveltäjä **Mikko Kuustonen**, kuvataiteilija **Teemu Mäki** (kustustipendiaatti) tanssitaiteen maisteri **Heli Meklin**, tanssitaiteen maisteri **Eeva Muilu**, muusikko **Jukka Perko**, tanssitaiteen maisteri **Laura Pietiläinen**, teatteriohjaaja **Elina Putkinen**, graafinen suunnittelija **Veli Pekka Ritvola** (jatkostipendi), valokuvaaja **Meira Valtonen**, ja kuvataiteilija **Joakim Wolff**.

Aurinkoenergiatyöryhmä järjestäytyi

LOKAKUUN LOPULLA Villa Karon aurinkoenergiatyöryhmä piti ensimmäisen kokouksen, jossa käytiin läpi alustavasti Villa Karon sähkötarpeita aurinkoenergiaan siirtymisen kannalta. Kokoukseen osallistuivat **Reijo Svensson**, **Jorma Seiskari**, **Päivi Poikolainen** ja **Pirjo Huvila** ja **Matti Remes**. Myöhemmin työryhmän toimintaan tulee mukaan myös **Heikki Yli-Kovero**. Työryhmän seuraava kokous pidetään ensi maaliskuussa.

Obamas seger firades i Grand Popo

GENAST NÄR det blev bekräftat att Barack Obama blivit vald till USAs nästa president spreds i Grand Popo en feststämning.

Det första e-målet, fullt av entusiasm över segern, kom till Villa Karos kontor i Helsingfors, bara några minuter efter att resultatet bekräftats.

Det är ingen överdrift att säga, att det inte på länge kommit så goda nyheter från USA, ur Afrikas synvinkel. På typiskt afrikanskt vis firade man i Grand Popo och Benin inte senator Obamas seger, utan hela Afrikas egna son Barack!

ERI ja NOEL ne yhteen sopii!

KAIKKIEN VILLAKAROLAISTEN hyvin tunteman Noel Saïzonoun ja tanssiteatteri ERIn yhteistyö tuotti suurenmoisen *Baila Afrika* -shown. Kaikki esitykset olivat loppuunmyytyjä, myös ne kolme ylimääräistä, jotka ERI yleisön pyynnöstä järjesti.

Kritiikki oli ylistävää. Salon Seudun Sanomat (**Otto Lappalainen**) kirjoitti: ”Beniniläinen Noel Saïzonou on ilmiömäinen rummuttaja ja gongkellopelin taitaja. Eipä vilkkaimmissa kohdissa pysty erottamaan edes käsien liikkeitä.”

”Olen nähnyt käärmeen tanssivan” otsikoi Uutispäivä Demarin **Timo Vainio**. ”Afrikkalaisen kyläjuhlan illasta teki kirjailija-näyttelijä-toimittaja-ruokakirjoittaja **Vivi-Ann Sjögren**. Hänen reseptinsä mukaan laitettua beniniläistä maapähkinäkastiketta ja riisiä sai makustella väliajalla.”

”Afrotanssi tuntuu hyvältä kropassa”, lainaa Helsingin Sanomien **Pirkko Kotirinta Tiina Lindforsia**. ”Käynti Beninissä jättää jälkensä”, hän otsikoi taustajuttunsa, jossa hän kertoo, että ”Grand-Popon kylässä on sävelletty ja sanoitettu moneen tyyliin (muun muassa **Mikko Heiniö, Anni Sinnemäki, Samuli Putro, Jyrki ”69” Linnankivi, Jouni Kaipainen, Herman Rechterberger**), sen inspiroimana on koottu valokuvanäyttelyitä (**Stefan Bremer, Kari Hakli**), on syntynyt kuvataidetta (**Teemu Mäki**), elokuvaa (**Eija-Liisa Ahtila: Rakkaus on Aarre**) ja koruja (**Leea Pienimäki**)”

* * *

*Tulossa Amos Andersonin taidemuseoon
Villa Karon juhluvuoden 2009–2010 aikana:
Mami Wata ja Jumalan puupalikat*

Fridfullt och ostört val i Ghana

GHANA BETRAKTAS i allmänhet som ett ovanligt fint exempel på demokrati i Afrika. Exempelvis grannlandet Togo har styrts av en och samma familj i över 40 år.

Ghanas invånare gick till val söndagen den 7 december för att utse en efterträdare till president **John Kufuor**. Kufuor, som varit Ghanas president sedan år 2000 kandiderade till presidentposten redan 1996 men förlorade då mot den sittande presidenten **Jerry Rawlings**. Då Kufuor vann valet 2000 var det den första fredliga maktövergången sedan landets självständighet. Juristen John Kufuor anses ha varit en stark och stabil president. Nu, efter åtta år vid makten avgår president John Kufuor. Anmärkningsvärt är att han gör så utan att ha antytt, att författningen borde skrivas om så att han kunde sitta kvar längre.

Valet i december gällde både presidentposten och parlamentets 230 platser. Åtta presidentkandidater ställde upp, i praktiken stod kampen dock mellan två av dem: Regerande NPP-partiets kandidat **Nana Akufo-Addo** samt tidigare justitie- och utrikesminister, oppositionspartiet NDC:s kandidat **John Atta Mills**.

Ingendera fick mer än 50 procent av rösterna, detta innebär en andra valomgång den 28 december.

De relativt stora oljefynd som på senare år gjorts utanför Ghanas kust har ökat omvärldens, framför allt USA:s intresse för valet.

Anna-Maija Aguilera TV:ssä

VILLAKAROLAISISTA ensimmäisenä väitellyt **Anna-Maija Aguilera** oli aiheena TV1:n *K-Repussa* 3. marraskuuta. **Ilkka Hannula** ja **Riitta Skytt** (niin ikään Villa Karon stipendiaatteja) olivat tehneet ohjelman, jossa Anna-Maija kertoi kenttätöystään ja Mami Watan papittareksi vihkimisestäään.

Kööpenhaminaan uusi lähettiläs: Arlette Dagnon Vignikin

BENININ HALLITUS on nimittänyt Kööpenhaminan lähetystön uudeksi suurlähettilääksi Arlette Dagnon Vignikinin.

Mme Vignikin on tätä ennen jo ehtinyt tehdä merkittävän uran diplomaattina. Vv. 1983-87 hän oli lähetystönsä ensimmäisenä sihteerinä Moskovassa, 1988-92 YK:n kehitysohjelman UNDP:n palveluksessa. Vv. 1997-2000 Mme Vignikin oli ministerineuvoksena Beninin Kiinan lähetystössä ja myöhemmin (2000-2001) asiainhoitajana. Ennen Kööpenhaminaan siirtymistä Mme Vignikin oli Beninin Pariisin lähetystön johdossa.

Suurlähettiläs Vignikin opiskeli Beninissä kansainvälistä lakia ja on myöhemmin jatkanut opintojaan mm. Sveitsissä, Potsdamissa, sekä Pittsbuergin yliopistossa. Rouva suurlähettiläs puhuu omien afrikkalaisten kielten ja ranskan lisäksi englantia, espanjaa, venäjää ja kiinaa.

Jalkapallo Cupille löytyi sponsori

Tiedustelumme viime jäsenlehdessä synnytti kaivatun reaktion: Grand-Popon tulevalle **Karo Football Cupille** löytyi kaksi sponsoria. Turnauksen erikoisuutena on se, että CUPissa pelaa myös nuorten tyttöjen joukkueita, ihan vain tasa-arvosta muistuttaaksemme! Kiitos Helsingin ruotsinkielisen Norssin eli Norsenin sekä yksityisen sponsorin (joka ei halua nimeään julkisuuteen)!

Rengastettu lintu löytyi Houndjohoundjista

Houndjohoundjilainen **Mathieu Hode** yllättyi aika tavalla löytäessään lokakuun alussa kylänsä läheltä kuolleen linnun. No, siinä ei sinänsä välttämättä ollut mitään merkillistä, mutta sitten hän huomasi, että linnun jalassa oli alumiininen rengas, josta kävi ilmi, että se oli rengastettu kaukana Suomessa.

3 12 2008

Koska Mathieu tiesi, että Grand-Popon keskustassa oli suomalais-afrikkalainen tukikohta, hän toi linnun jalan ja renkaan Carmenille Villa Karoon, mistä se toimitettiin eteenpäin Helsingissä olevan Luonnontieteen museon rengastustoimistoon.

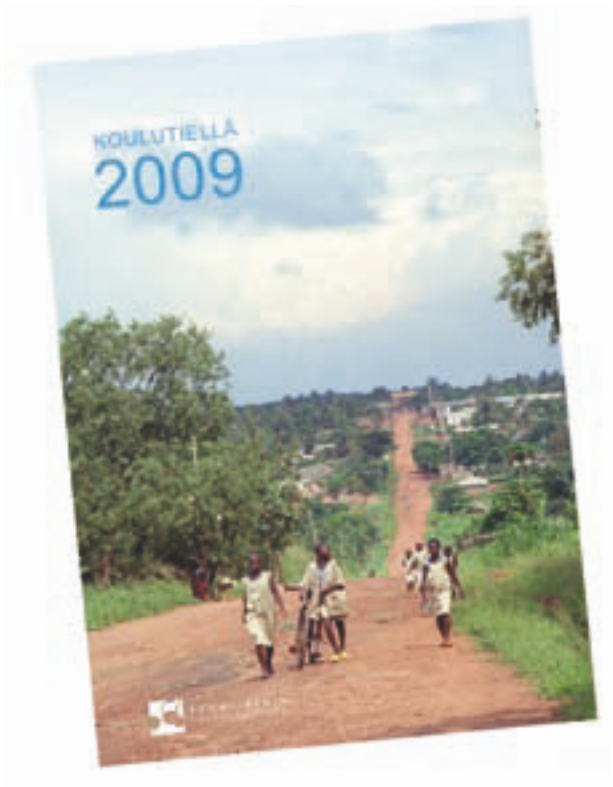
Elokuva saapuu satelliittikyliin!

Kiitos **Gunnar Okkin** ja **Siiri Ladvan** hankkiman kuljetettavan generaattorin, Villa Karon elokuvaesitykset kyetään tulevaisuudessa ulottamaan myös Grand-Popon satelliittikyliin. Tämä on ollut Grand-Popon syrjäkylien pitkäaikainen toive. Kwassi rekrytoi parasta aikaa reippaita nuoria miehiä (tai naisia) koneenkäyttäjiksi. Projektori ja generaattori kuljetetaan perille vanhalla minibussilla. Ensimmäiset esitykset tapahtuvat ensi vuoden alukupuolella.

Kiitos Siiri ja Gunnar!

Suomi-Benin-ystävyyssseuran kalenteri 2009-2010 ilmestynyt

Koulutiellä - kalenterissa on komeita valokuvia Villa Karossa työskennelleiltä ammattivalokuvaajilta ja hiukan muiltakin asiaan vihkiytyneiltä. Beninin lasten maailmaa valotetaan **Adolfo Veran, Aila Marjamäen, Aino-Kaarina Pajarin, Fredrik Erikssonin, Irene Matiksen, Lauri Nykoppin, Leea Pienimäen, Martti Kapasen, Nalle Ritvolan, Riitta Skyttin, Sade Kahran, Stefan Bremerin, Tapio Heikkilän, Tuija Kuuselan** ja **Tuula Heinilän** valokuvin.

Irene on taittanut niistä kauniin kokonaisuuden, josta on itselle iloksi ja ystäville (joulu)lahjaksi. Painos on vain 300 kpl.

Hinta vain 15 euroa kuoreen paketoituna. Maksa suoraan tilille 410810-2107307/merkki "Kalenteri"

Saatavissa Helsingissä **Esa Hautalammelta**, puh. 050-559 1795 ja **Kaarina Huhtiniemeltä**, puh. 040-586 1546. Turussa varasto on Tuula Heinilällä puh. 040-571 8922 ja koko muuta maata ajatellen **Soile Rinnolla**, puh. 040-551 3263.

Muistathan myös Hopeasimpukan! Sen ja kalenterin tuotto menee kokonaisuudessaan Grand-Popon kyläkoulujen ja koululaisten avustamiseen. Tule mukaan hyvään asiaan! Kiitos! Seuraa sivujamme osoitteessa www.suomi-benin.fi

Heween tarvitaan kouluveneitä

KUTEN JÄSENLEHDEN LUKIJAT muistavat ja tietävät, lahjoittivat Helsingin ruotsinkielisen Norsenin yläasteen oppilaat Hakoen kouluun kouluveneitä.

Hakoen koululaiset poseeraavat uusien veneiden päällä.

Tämän lahjoituksen rohkaisemana Grand-Popon pormestari kysyi voisiko Villa Karo etsiä suomalaisen koulun, joka haluaisi lahjoittaa pari samantyyppistä kouluvenettä myös Heween koululaisille. Viime keväänä yksi Heween koululaisista hukkuu pudotessaan kiikkerästä vanhanmallisesta veneestä, ja siksi myös tämän koulun lapsille haluttaisiin turvallinen vene. Uudet veneet maksavat 400 000 CFA-frangia kappale, eli yhteensä kyseessä olisi 800 000 CFA-frangin eli n. 1300 euron hanke.

Kaikki kiinnostuneet suomalaiset koulut (ja opettajat), ottakaa yhteyttä Villa Karon toimistoon, joko Maisaan (09-2783845) tai Juhaan (09-2783 898).

Mikäpä voisi olla kulttuurin kannalta tärkeämpää kuin lasten kouluun lähettäminen!

(Juuri lehtemme painoon mennessä kuulimme parista mahdollisesta sponsorista. Vahvistamme asian seuraavassa numerossa! Mutta lisää tukijoita tarvitaan aina!)

RSO konsertoi Villa Karossa – kaksinkertaisesti historiallinen tapaus!

KUN RADION SINFONIAORKESTERI konsertoi ensi vuoden marraskuussa Villa Karossa, on kyseessä kaksinkertaisesti historiallinen tapahtuma. Silloin RSO:sta tulee ensimmäinen Beninissä koskaan konsertoinut sinfoniaorkesteri, ja kyseessä on myös RSO:n ensimmäinen konsertti tropiikissa.

Konsertti, tai oikeammin konserttisarja, on osa kulttuurikeskuksemme 10-vuotisjuhlaviikkoa.

Juhlaviikon tarkka ajankohta on 20.-27. marraskuuta 2009, jolloin orkesteri tulee Villa Karossa pidettävän pääkonsertin lisäksi konsertoimaan Grand-Popon koulussa ja tutustumaan afrikkalaiseen musiikkikulttuuriin paikallisten muusikoiden opastuksella.

Orkesterin musiikillisena kontaktihenkilönä Grand-Popossa tulee toimimaan beniniläinen rumputaiteilija **Noel Saïzonou**, joka on esiintynyt ja opettanut useaan otteeseen Suomessakin, viimeksi Villa Karon stipendiaattina tämän vuoden lokakuussa.

RSO:n ohjelmaan kuuluu myös tutustuminen animistisen uskonnon traditioihin mm. voodoo-seremonian kautta.

Pääkonsertti pidetään 24.11. Villa Karon monitoimitilan esiintymislavalla, mikä mahdollistaa kymmentuhantisen yleisön läsnäolon. Tähän mennessä Villa Karon ilmaisten ulkoilmakonserttien yleisöennätys on 5 000 henkeä, mutta RSO:n konserttiin odotetaan väkeä yli kaksinkertainen määrä.

Pääkonsertin ohjelmaan kuuluu mm. Beethovenin 5. sinfonia sekä **Jouni Kaipaisen** *Aamulaulu Beninissä*, johon säveltäjä sai aiheensa työskennellessään yhdeksän vuotta sitten Villa Karossa.

Pääkonsertin tulee johtamaan kapellimestari Sakari Oramo, joka toimii myös juontajana.

Oramon mukaan Beethovenin sinfonia on otettu mukaan ohjelmistoon, koska ”teos on mestarillinen ja Beethovenin musiikki sopii hyvin Beniniin, joka oli useiden vuosisatojen ajan eurooppalaisten harjoittaman orjakaupan keskuksia. Ludwig van Beethoven oli vapauden ja veljeyden aatteen esitaistelija, joka ei suostunut kumartamaan maallisia ruhtinaita.”

”Afrikka ansaitsee kuulla sen.”

Yleisradio tekee RSO:n vierailusta reportaa-siohjelman, joka välitetään Suomen lisäksi Eurovisioon.

Myös Beninin oma televisioyhtiö ORTB tulee tekemään ohjelman Villa Karon juhla viikosta, jonka aikana Grand-Popossa järjestetään konsertin lisäksi mm. suomalaisten valokuvaajien Afrikka-aiheisten kuvien suurnäyttely.

'SOIVAN LIPPULAIVAN' ENNAKKOTUTKIMUSMATKA

Yhdessä orkesterijärjestäjä **Heikki Tikan** ja tv-tuottaja **Osmo Tapio Räihälän** kanssa tekemäni RSO:n konserttimatkaa valmisteleva ennakkotutkimusvierailu Grand Popoon viime huhtikuussa oli meille kullekin ensimmäinen kosketus Afrikkaan Saharan eteläpuolella.

Heikki puki tunnelmamme jossain vaiheessa sanoiksi: "Musta tuntuu että me ollaan jossakin tv-ohjelmassa". Heikki oli googlannut Grand Popon karttaa ja pääraitia netistä ennen matkaa, ajatellut RSO:n tavanomaisia kiertuepaikkoja ja todennut:

"Ei se toi voi olla".

Niinpä Villa Karon vieritse kulkeva pääkatu saikin nimen "Rue-On-Se-Se!", kun paikan päällä kävelimme raittia ja ihastelimme kylän elämää.

Olimme vakuuttuneet: mikään ei saa estää Radion sinfoniaorkesterin vierailua tänne! Niin kiehtova, tärkeä ja eksoottinen, vähän pelottavakin on ajatus Yleisradion soivan lippulaivan kaikkien aikojen jännittävimmästä konserttimatkasta.

Radion sinfoniaorkesteri on kiertänyt eri mantereita ja toiminut suomalaisen musiikin suurlähettiläänä vuosikymmenien ajan. Konsertti Grand Popossa tulee olemaan monessa mielessä meille juhla-konsertti: **se on orkesterin 300. konsertti Suomen rajojen ulkopuolella.**

Onni, että moinen merkkitapaus sattuu Villa Karon juhlavuoteen!

Minua hiukan jännitti kun esitin kansainväliselle huippuorkesterillemme kyselyn: kuka haluaa lähteä trooppiseen Afrikkaan konserttimatkalle?

Helpotukseni oli suuri, kun kävi ilmi että innokkaita soittajia ilmoittautui yli tarvittavan vahvuuden. Joudumme arpomaan eräissä soitin-ryhmissä ne onnekkaat jotka matkaan pääsevät.

Nyt muusikot jo lukevat Afrikka-oppaita ja - huh! - osa tutkii pyöräilyreittejä omia seikkailujaan varten.

Mitä Beninissä pitäisi soittaa?

Kuva: Pekka Saarinen

Ylikapellimestari Sakari Oramo

ja orkesteri eivät halua tulla paikalle kulttuuri-imperialisteina, mutta haluavat tarjota yleisölle parasta mitä länsi-mainen taidemusiikki voi tarjota.

Ludwig van Beethoven on suuren neroutensa vuoksi pakollinen valinta ja toivomme hänen 5. sinfoniansa - orkesterimusiikin vankka kivijalka, "Kohtalon-sinfonia" - tekevän yleisöön lähtemättömän vaikutuksen.

Entinen orjarannikko ansaitsee vihdoinkin kuulla vapauden ja tasa-arvon esitaistelijan teoksen säteilevän elävänä konserttiesityksenä.

Matkaohjelma tulee lisäksi käsittämään suomalaista musiikkia, mm **Jouni Kaipasen** uuden *Aamulaulun Beninissä*.

Orkesterin pienryhmät vierailevat myös paikallisissa kouluissa.

Olemme avoimin mielin oppimassa kaikkea sitä, mitä afrikkalainen musiikkikulttuuri voi meille opettaa ja toivomme, että ystävämme **Noël Saïzonou** opastaa meitä afrikkalaisten rytmien hienouksiin ja tutustuttaa meitä paikallisiin muusikoihin.

Yhteiset jamit kulttuurien kohtauspisteessä olisi matkan ainutlaatuinen huipentuma! Puhumattakaan jalkapallo-ottelusta RSO - Grand Popo!

Yleisradio lähettää orkesterin matkaan tv-ryhmän ja ja RSO:n viikosta Grand Popossa saadaan taatusti ainutkertainen kiertuedokumentti Yleisradion suomalaisille yleisöille ja

toivon mukaan myös kansainväliseen levitykseen.

Juha Vakkurille suuret kiitokset kutsusta: olemme tekemässä Yleisradion, Villa Karon ja suomalaisen musiikin historiaa!

Tuula Sarotie

Kirjoittaja on Yleisradion sinfoniaorkesterin intendentti

Pakettimatka 10-vuotisjuhliin

VILLA KARON YSTÄVÄT RY tulee järjestämään marraskuussa 2009 pakettimatkan Grand-Popoon, niin että mahdollisimman moni suomalainen kutsuvieras ja Villa Karon kannatusjäsen pääsee mukaan Villa Karon 10-vuotisjuhliin ja RSO:n konserttiin - mahdollisimman mukavasti ja turvallisesti ja edullisesti.

Matkan päivämäärät ovat samat kuin RSO:n vierailupäivämäärät eli 20-27.11. 2009.

Odotamme että samalla lennolla Cotonouhun tulee noin 100 -120 suomalaista, mikä määrä sisältää RSO:n soittajat, joita on noin 50.

Olemme varanneet Grand-Popon kaikki hotellihuoneet p.o. ajaksi ja tulemme varaamaan myös kaikki yksityismajoitusmahdollisuudet Grand-Popossa.

10-vuotisjuhliin tullaan lähettämään viralliset kutsut mahdollisimman ajoissa – noin huhtikuussa 2009 – jotta kaikki käytännön järjestelyt kyettään hoitamaan.

Pakettimatkan hinnaksi on arvioitu n. 2450 euroa, mikä sisältää superviikon kaiken ohjelman.

Kiinnostus matkaan kannattaa ilmoittaa Villa Karon toimistoon mahdollisimman varhain, koska on todennäköistä, että aivan kaikille halukkaille ei paikkakunnalta löydy hotellihuoneita!

Panu Rajala:

KUINKA MIKA WALTARIN ELÄMÄKERTA ALKOI KEHITTYÄ VILLA KAROSSA

ISTUN VARJOSSA Villa Karon kuistilla ja luen Mika Waltarin *Turms, kuolematonta*. Jotenkin sen mystinen näkemys tuntuu sopivan juuri tähän miljööseen. Täällä vanhan voodoo-uskomusten ympäröimässä maailmassa romaanin ihmeet, päähenkilön jumaluus ja ikuinen kuolemattomuuden toivo syttyvät elämään oudolla tavalla.

Kuuntelen valtameren tahdikasta aaltoilua. Täällä on helppo eläytyä myös siihen välimerelliseen maailmaan, jossa Waltari kertojana liikkui unenomaisella varmuudella. Hänen kerrontansa väljästi lainehtiva rytmikkyys saa luontevat kehykset. Heittäydyn kertojan vietäväksi, aika katoaa, elän meritaistelujen melskeissä ja merkillisen metsäkansan, sikanien, alkukantaisessa onnen maassa. On välillä ravistauduttava hereille: kummassa maassa oikein viivyn, Afrikan Beninissä vaiko Italiassa etruskien kadonneissa kaupunki-valtioissa?

Joulukuu 2003; olen käynnistämässä pitkää marssia, joka johtaa viiden vuoden kuluttua Mika Waltarin elämäkerraksi, *Unio Mystica*. Onnittelen itseäni siitä, että pääsin alkamaan työtä paikassa, missä kaikki epäolennainen katoaa ja keskittyminen tuntuu täydelliseltä. Voin kerrankin lukea vailla jokapäiväisten askareiden aiheuttamia keskeytyksiä. Mikään kiire ei täällä kiristä. Waltarin lempiajatus ajan suhteellisuudesta, aikatasojen sisäkkäisyydestä tulee täällä todeksi.

Laukussani on myös **Paul Morandin** aikanaan 1920-luvun lopulla kohuttu novellikokoelma *Magie noir*. Ranskankieliset lähikuvat mustan rodun maagisesta esiinmarssista Ranskan taiteisiin ja julkiseen elämään peilautuvat Grand-Popossa välittömiin havaintoihin. Morand oli nuoren Waltarin johdattelija, jonka tuotannosta hän kirjoitti laudatututkielmansa Helsingin yliopistossa. Morandin lyhyestä huohottavasta rakettityylistä siirtyi vaikutteita Waltarin ensimmäisiin teoksiin, *Suureen illusioniin* (1928) ja *Yksinäisen miehen junaan* (1929).

Mustan rodun magia, sen sulava kauneus – eihän minun tarvitse kuin nostaa katseeni kirjasta. Siellä he ovat, tanssimassa, nauramassa, leikkimässä. He olivat osa Waltarin eksoottista etsintää, vapauttavaa vastapainoa kotimaan ahtaudelle. Synnintunto vaani matkailijan kintereillä, mutta

mustan tanssijattaren **Josephine Bakerin** liekeh-dintä sai hänet hurmioon. Suuresta illusionista poistettiin kohta, jossa kertoja vierailee mustan prostituoidun kanssa tunti-hotellissa. Myöhemmin *Kirjailijan muistelmassa* (1980) julki tullut kuvaus on viileä, kliininen, suomalainen torjunta vie voiton, yhteistä elämystä ei synny. Musta nainen tuntuu aktin aikana syvissä ajatuksissaan viipyilevän jossakin etelän palmurannalla...

Kuva: Martti Kapanen

Väristysistys käy lävitseni. Täällä olemme korrekteja stipendiaatteja, emme pyri ahmimaan waltarilaisia kokemuksia. Pysyttäydyn kirjojen äärelä, mutta lehtien lävitse käy kuumempi tuuli kuin koskaan kotimaassa...

Joulu jäähdyttää ajatukset, kotimaakin muistuu mieleen. Onhan täällä peräti erilaista, silti tuttuja koristeita ja säveliä riippumatta uskontokunnista. Seinänaapurini, valokuvataiteilija Kapa houkuttelee mukaan joulupäivän retkelle jokisuistoon. Tätä saamme vielä katua. Salskeat hiestä kiiltävät pojat sauvovat ruuhtamme polttavassa paahteessa kohti jotain kaukaista laguunia. Matka tuntuu pyhäiseltä ikuisuudelta, emme huomanneet varata juotavaakaan kuin jonkin tilkan. Kitalaki kuivuu, päivänkilo kirveltää nahkaa, matka mataa, ruuhi huojuu, laulu sentään kaikuu ja rumpu kumajaa tahdikkaasti. Olemme jossakin maailman laidassa viidakoiden väijytyksessä. Sauvominen jatkuu,

laulu ei taukoa, jokea riittää, pääsemmekö koskaan mihinkään.

Ihme, olemme perillä. Laaja hiekka-aavikko päättyy sinisiin aaltoihin, sinne voi varoen pulahtaa vilvoittumaan. Sitten kenttäateria: tulella sihisee kuumaa suolaista lihaa ja riisiä, palan painikkeeksi – paikallista kurkkua kärventävää pontikkaa! Aurinko ilkkuu korkeimmalla kohdallaan. Jano yltyy sietämättömäksi. Ja meillä on vielä saman verran kotimatkaa jäljellä.

Kuin kangastuksena näemme ihmisasumuksen ääriiviivat aavikon takana. Joku sanoo sitä hoteliksi. Sinne! Vaellamme Kapan kanssa riento-marssia kohden vapahdusta, silmissämme siintele vaahtoavan viileä olutlasi... Vihdoin perillä jalat kankeina, paita märkänä: bungalov on hiljainen, suljettu, portit lukossa.

Laahustamme takaisin. En vaivaudu kuvailemaan tuntojamme. Pääsemme ruuhelle, sauvominen alkaa taas, laulu kaikuu, rumpu kumajaa kuin tuomion edellä. Olemmeko enää tajuisessa maailmassa? Kuulemme että voimme poiketa kylään. Raju toivo herää... Kunnes kuulemme: katsomaan suolakaivoksia! Kiitos vielä tästäkin keksinnöstä, pojat.

Lyhyesti: harvoin jos koskaan on askelemme, ruuhten rantauduttua lähtösatamaan, nousut niin vilkkaasti kuin tuona joulupäivän iltana – määränpäänä ranskalaisen hotellin olkikattonen siimes ja – tällä kerralla ihan oikea kuohuvainen oluttuoppi. Kiitos jumalat tästä juomasta!

Miksi tämäkin tarina? Sekin siirtyy lukukokemusten tuliseksi taustaksi. Jotain enemmän tunsin tämän jälkeen Horemhebin sontakärsien kärsimyksistä sotamarssilla, jotain Sinuhen uupumuksesta Heettien maalla, jotakin ihonsisäistä Mikaelin ja Antin korventavasta läähätyksestä heidän palatessaan Mohacsin tappiolliselta taistelulentältä...

Nämäkin elämykset olivat siivittämässä matkaani Mika Waltarin romaanien maailmaan. Vaikka vain vähäiseltä osalta ehdin ahmaista jotakin siitä suuresta ja julmasta elämänleikistä, josta hänen sankariensa toivioletket uskon ja toivon arvoituksiin vasta alkoivat.

Villa Karo, Grand-Popo, Benin. Matka tunte mattomaan. Portti pimeään ja huikaisevaan valoon. Paikka jossa kirjallisen tutkimusseikkailun ensimmäiset esteet kirposivat.

Kirjoittaja kirjallisuuden professori ja kirjailija.

Kiti Sahrakoski:

KOHTAAMISIA HYVÄSSÄ JA PAHASSA

ENSIMMÄISTÄ KERTAA Villa Karossa – omin silmin Villa Karossa – omien tuntojeni kanssa Villa Karossa.

Villa Karo on aiheuttanut jo etukäteen ja moneen kertaan paljon tunteita – ajatuksia ja matkakaipuuun. Ystävät ovat käyneet siellä, taiteilijat, tuttavat, oudot sekä lehdistä tunnistamani nimet. Olen kuunnellut tarinoita, kuulumisia ja seurannut tiedon sirpaleita lehdistössä. Tähän ikään tietää, että kaikkea ei ehdi saavuttaa tässä elämässä. Ja sitten äkkiä olet matkalla ja perillä.

”Tämä se on! Tässä se on, tämä kaupunki, tämä kylä, tämä katu!”, selittää Maisa, villakarolainen matkatoverimme.

Mitä, missä – pimeää. Pieniä valoja tuikkii siellä täällä. Sitten suora katu, pimeässä häilyviä valoja. ”Kohta näkyy Villa Karon valot – eikö ne ole panneet valoja päälle?”, Maisa huolehtii.

Aita, portti, valot – auto pysähtyy, olemme perillä.

Auton ovesta tulvii lämmin syli trooppista ilmaa. Ja toinen lämmin syli, Carmen on vastassa ja halaa ja toivottaa tervetulleeksi ja hymyilee muiden työntekijöiden kanssa. Talo näyttää kauniilta pimeässä illassa valaistuna – tuttu kuvista. Matkassa tulleet stipendiaatit menevät sisälle, me ystävät jatkamme L'Auberge hotellin bungalowiin. Perillä - meren kohinassa aallot murtuvat rantaan eritahtisissa äänissä.

*Kirjoittaja etualalla,
taidemaalari Ulla Rantanen taustalla.*

Puhtaat mekot päälle ja taskulamput ja lähdemme kävelen Villa Karoon. Hiekka on pehmeää ja pyörii jalkojen alla – miten lyhyt tämä matka on parin päivän päästä – nyt mopotaksit seuraavat toivorikkaina vaappumistamme.

Tulemme portista sisään, kuinka viehättävät pienet kivet peittävät sisääntulokäytävän – tyylikästä. Tyylikäs sisääntuloaula, ”aistikasta”, sanoisi mieheni Pertti, jos olisi mukana. ”Kauaista”, sanoo tyttäreni Jonna, joka on mukana.

”Katso ystäviä”, sanoo Maisa ja näyttää puisia, upeita nimikilpiä aulan seinällä. Minulla menee tovi tuttuja tavatessa.

Ja kirjasto, miten turvallista olla kirjojen ympäröimänä täällä.

Ja sitten kohokohta – illalliset katettuna mosaiikkiverannalle. Pitkä pöytä, iloisia ihmisiä, puheen sorinaa, odottava tunnelma, kaikki on alussa – juhlat alkakoon! Syömme, juomme, tutustumme. Rummutus ja tanssi tempaavat mukaansa, jopa perinteisellä ruumiinrakenteella varustetun vartalon, esitanssijan menoon.

Ystäväilta Villa Karon terassilla

Viikon aikana retkeilemme, kyläilemme, tutustumme erilaisiin ravintoloihin, kauppoihin ja kaupankäyntiin. Ja ennen kaikkea kohtaamme erilaisia ihmisiä palvelemassa meitä, auttamassa ja tekemässä elantoaan. Helpottavaa oli aulius, jolla kauppaa hierottiin. Puuttui päällekkäyvä, vaativa kaupankäynti ja mieleen jäi iloisuus ja hymy. Oli ilo ostaa, kun hinnanhieronnan jälkeen molemmille jäi hyvä mieli - minulle helmet kaulaan.

Eräänä aamuna seuratessani tyttäreni Jonnan kanssa verannalla liskojen elämää, ihmeelliset varpaat ja upeat väri vaihtelut, tuli voimakkaasti mieleeni meidän nuoret ja nämä paikalliset nuoret – voimakkaat väri vaihtelut. Kysyin Jonnalta, onko hän huomannut miten vapaita ja iloisia paikalliset nuoret ovat, katsovat silmiin, väläyttävät upean hymyn ja ottavat iloisen kontaktin. Ja meidän nuoret mustissa, tatuoituina, värjättyinä, omasta koostaan ja olostaan epävarmoina – pelokkaina ja pelottavina. Koti-Suomessa olin jonkin aikaa sitten mennyt paikallisjunalla Juupajoelta Tampereelle ja junaan oli noussut joka asemalta mustia, pelottavia nuoria – tunsin itseni joukkoon kuulumattomaksi. En tiennyt, että Tampereella oli konsertti heavymetallia ja hurjat joukot olivat sinne matkalla.

Heittelin tropiikin aamuun ja valtameren aaltojen loiskeeseen kysymyksiä, ilman vastauksia. Mitä meidän nuorille on tapahtunut, miksi heillä tuntuu olevan niin synkkää ja vaikeaa. Mitä me aikuiset olemme tehneet tai olleet tekemättä. Osa voi niin huonosti. Ehkä sen näkee tässä valossa ja kauempaa selvemmin.

Kun palasimme kotiin tapahtui Kauhajoen tragedia. Ajatukset ja kysymykset olivat äkkiä kuin jatkumoa tuon aamun keskusteluille ja pohdinnoille Jonnan kanssa bungalowin verannalla. Kohtaamisia hyvässä ja pahassa.

Benin, Grand-Popo ja Villa Karo herättävät paljon erilaisia ajatuksia ja pohdintoja. Vaikka kuinka koetan varoa nopeita yleistyksiä ja varmoja päätelmiä asioista, jotkut ajatukset tunkevat voimallisina läpi tajunnan. Ehkä tarve ymmärtää vaatii eri ilmiöiden luokittelua ja karsinointia itselle sopiviksi paloiksi. Jos ei olisi tarvetta selittää, olisi vain - mitä? – kaaostako vai sarja unohtuvia hetkiä.

Voimallisia muistoja ja kiihkeän kokemuksen aiheutti Villa Karossa vierailut modernin tanssin ryhmä Beninin kansallisbaletista. Pimenevässä illassa kansaa saapui hiljalleen, aikuisia, nuoria ja lapsia. Kun esitys alkaa lavan reunoilla seisoo hiljaisia, odottavia lapsia - lapsimuuri tiheenee ja tanssin tunnelma tiheenee. Vähitellen, huomaamatta pienimmät hivuttavat itsensä lavan ulkokulmista alkaen lavalle matalana makaamaan ja seuraamaan esitystä tarkkaavaisina, hiiskumatta. Upea esitys kestää taukoamatta kaksi ja puoli tuntia ja hiljaa hiipii pikku yleisö yhä pidemmälle näyttämölle. Mikä yleisö, mikä intensiteetti, mikä tanssin voima – ja ilman mainoskatkoja.

Oli ihanaa olla mukana kokemassa ja näkemässä. Kuin myös kannustusten myrskyssä köydenvetokilpailussa, soutukilpailussa ja naisten vedenkantokilpailussa. Mikä läsnäolo! Ja lopuksi Kwassin luento, nautittava esitys ja opetus - esiintyminen upeaa pukeutumista myöten. Nautin joka hetki.

Kohtaamisia historian kanssa – voi, se onkin jo toisen tarinan juttu.

Kirjoittaja osallistui syyskuussa jäsenmatkalle.

Matti-Juhani Karila:

BENININ LEHDISTÖVAPAAUS HORJUU

NYKYMAAILMAN tilaa mitataan lukemattomin eri tavoin. Yksi indikaattori on tiedonvälitys ja sitä kautta lehdistön vapaus. Pariisissa päämajaansa pitävä REPORTERS WITHOUT BORDERS (RSF) on vuodesta 2002 lähtien listannut maailman maat paremmuusjärjestykseen tutkimalla lehdistöön kohdistuneita sananvapauden rikkomuksia. Suomi on ollut muutaman muun kanssa ykköskastissa aina vuoteen 2006 saakka. Vuoden 2007 tilastossa olimme pudonneet neljänneksi edellämme mm. Viro ja tuoreimmasa vuoden 2008 listauksessa olemme edelleen samalla neljännellä tilalla yhdessä Viron ja Irlannin kanssa. Kolmen kärki on Islanti, Luxemburg ja Norja.

Beninin tilanne on mielenkiintoinen. Vuonna 2002 Beninin sijaluku oli 21 ja piti Afrikan maiden kärkipaikkaa ja säilytti paikkansa 20-30 välillä aina vuoteen 2007 asti, jolloin Beninin luokitus oli pudonnut sijalle 53. Vuoden 2008 (ajalta 1.9.2007-1.9.2008) listaus näyttää huolestuttavalta: Benin on sijalla 70 yhdessä Malawin ja Tanzanian kanssa. Edellä Afrikan valtioista ovat mm. muutaman vuoden takaiset sekasortovaltiot kuten Liberia (51) ja Togo (53).

Miten lehdistön vapautta mitataan?

RSF tutkii siis ainoastaan lehdistön vapautteen kohdistuneita rikkomuksia, ei ihmisoikeuksia.

Tutkimuksessa otetaan huomioon toimittajien murhat, pidätykset, pahoinpitelyt ja uhkaukset ja lehtitaloihin kohdistuneet sensuuritoimenpiteet, takavarikoinnit, laittomat toimitusten tutkinnat ja häirinnät. Listauksessa huomioidaan myös sananvapauden rikkomusten rangaistamatta jättäminen. Mittauksessa huomioidaan valtion taholta tapahtuneet sananvapauden loukkausten lisäksi myös erilaisten sotilasryhmittymien, laittomien järjestöjen ja erilaisten painostusryhmien lehdistön vapauteen kohdistuneet toimenpiteet. Tutkimusta on ollut laatimassa 18 sananvapautta seuraavaa järjestöä ja 130 toimittajaa kaikissa maanosissa. Mukana on 173 maata, listalta puuttuvat ne valtiot, joiden luotettavaa mittausta ei pystytty suorittamaan. Mukana olevien maiden kolme viimeistä ovat Turkmenistan (171), Pohjois-Korea (172) ja Eritrea (173).

Mikä Beninissä mättää?

RSF:n mukaan Benin on vuosikausia ollut afrikkalainen mallivaltio sananvapauden kannalta mitattuna. Vuoden 2006 presidentinvaalien aikana pelättiin maan luisuvan epävarmaan lehdistön riippumattomuuden tilaan, mutta näin ei käynyt. Vaalien aikana ja ennen sitä lukemattomat, ammattitaidottomien toimittajien julkaisut kukoistivat Beninissä, mutta niiden vaikutus sittenkin oli minimaalista. Mutta kun vaalit olivat ohitse, päätti uusi hallitus puhdistaa 'roskalehdet' ottamalla käyttöön lain, joka mahdollisti pidätykset ja lehdistövapauden loukkaukset.

La Diaspora de Sabbath -lehden toimittajat **Virgile Linkpon** ja **Richard Couao-Zotti** pidätettiin 15. syyskuuta 2007 vihjattuaan artikkelissaan vastavalitun presidentin pojan mielisairaudesta. Päivittäin ilmestyvän "Djakpata" -lehden julkaisija **Cyrille Saïzonou** pidätettiin 24 tunniksi julkaistuaan useita artikkeleita poliisilaitoksessa epäillyistä kavalluksista. Kaikki kolme vapautettiin 19. syyskuuta 2007. Toisaalta *L'Informateur* -lehden julkaisija Clément Adéchian ja toimittaja Cécil Adjévi tuomittiin kuudeksi kuukaudeksi vankilaan ja 500.000 (752 euron) sakkoon julkaisemastaan tuomioistuimen ulosottomiehen perättömästä raiskaus-syytöksestä.

RSF on Beninin hallitukselle esittämässään vetoomuksessa todennut, ettei vangitseminen kuulu hyväksyttäviin toimenpiteisiin rangaistaessa toimittajia heidän teoistaan tai virheistään, se on uhka demokratialle. Loppupäätelmänään RSF

toteaa, että demokratiassa toimivien toimittajien virheiden arviointia ei tulisi jättää poliisiviranomaisille, sen tulisi kuulua siviililainsäädännön piiriin.

Tässä esitetyt tiedot on koottu REPORTERS WITHOUT BORDERS –järjestön marraskuun alussa 2008 julkaisemasta vuosiraportista.

Matti-Juhani Karila:

SUHTEENI NAIMISSA OLEVAAN Naiseen

MAALISKUUSSA 2007 skottilainen kirjailija **Alexander McCall Smith** oli vierailulla Suomessa kertomassa Ramotswe –sarjansa uusimmasta kirjastaan ja sain Otavasta ystävällisen kutsun osallistua illalliselle hänen kanssaan pienessä ystäväpiirissä. Olin jo sitä ennen muutaman vuoden ajan lämmitellyt suhdettani *Mma Precious Ramotsween*, tuohon yksityis-etsivään, lajinsa ensimmäiseen naispuoliseen yrittäjään afrikkalaisessa Botswanan tasavallassa tietäen, että suhdetta naimisissa olevaan naiseen pidetään paheksuttavana sekä täällä että Afrikassa. Botswanan Gabronessa minua pidettäisiin valkoisena kummajaisena ja täällä Helsingissä Mma Ramotswen perään katsottaisiin, koska hän on musta. Meitä yhdistävä tekijä on se, että hän on eronnut ja hiukan ylipainoinen kuten minäkin. Hankalaa taas se, että minä tiedän hänestä lähes kaiken ja hän ei minusta mitään. Enkä uskoisi hänen Suomessa viihtyvänkään, hänhän ei koskaan ole käynyt oman maansa rajojen ulkopuolella.

Tuona maaliskuisena iltana suhteeni Mma Ramotsween lokshti käytännön tasolle.

Samalla kun puhuimme Mma Ramotswesta kysyin McCall Smithiltä, miksei hän kirjoissaan käsittele Aidsia, sotia, korruptiota, nälkää, katastrofeja, valtaapitävien ahneutta, avustusten väärinkäyttöä ja kaikkea sitä, millä media Afrikkaa kuormittaa.

McCall Smith sanoi, että koska maailmassa on riittävä joukkio näitä asioita analysoivia kirjailijoita. Hän valinnut toisen tien – tavallisen afrikkalaisen arkipäiväisen Afrikan, joka sekin on olemassa. Sen Afrikan, joka ei ylitä uutiskynnystä. Vanhan hokeman mukaan huono uutinen on hyvä uutinen medialle. Mma Ramotswa, ruumiinrakenteeltaan vanterra karjankasvattajan tytär työkaluinaan terve maalaisjärki ja roiboos –tee edustaa sitä arkipäivää, joka ei nouse iltauutisten ykkösaiheeksi. Päätin olla rohkea ja julkistaa suhteemme rakentamalla näyttelyn hänestä.

Toimiessani MTV3:n dokumenttitoimituksen toimittajana ja tuottajana näin sen Afrikan, joka pääsi uutisiin, sotien, luonnonkatastrofien, pakolaisten, nälän ja epäkohtien maanosan Punaisen Ristin ja Unicefin kanssa tehdyissä yhteis-tuotannoissa. Mma Ramotswe edustaa sitä toista Afrikkaa, joka myös on olemassa-

Alexander McCall Smithin toimisto lähti hankkeeseen heti mukaan, samoin ranskalainen Univers Poche ja Ramotswe –kirjojen ruotsalainen kustantaja Forma Books. Suomessa näyttelyajatusta kannattivat heti Otava ja Like. Teosten lisäksi näyttelyssä ovat suurennoksina mukana kaikkien mukana olevien teosten kansikuvat sekä osa 39 kielellä ja 24 miljoonalla kopiolla maailmalla julkaistujen Ramotswe –kirjojen kansi-aiheita. Otavan graafikon, **Jaakko Ollikaisen** seitsemän sarja erottui omaperäisyydellään aivan omaksi kokonaisuudekseen. Ollikainen on tavoittanut kuviinsa McCall Smithin kielen lempeän naiiviuden – teksti on löytänyt kuvan. Avajaisten kutsuvieraat tarkkailivat hämmentyneen uteliaina 01.10.2008, miten Afrikka mielletään kuvina maanosan ulkopuolella.

Alexander McCall Smith lähetti tervehdyksensä pahoitellen, ettei hän eikä Mma Ramotswe yrityksistään huolimatta päässeet tulemaan näyttelyn avajaisiin. Joku kysyi minulta, ryhtyisikö Mma Ramotswe kenties ratkomaan beniniläisiäkin ongelmia ja uskalsin McCall Smithin nimissä sanoa, että rouvalla on riittämiin työtä Botswanassa. Siellähän hänellä on toimisto Kgale Hillin juurella, pieni valkoinen pakettiauto, kaksi kirjoituspöytää, kaksi tuolia ja kolme mukia roiboos – teetä varten – yksi hänelle itselleen, yksi asiakkaalle ja yksi hänen sihteerilleen, Mma Makutsille, joka on suorittanut sihteerin ja konekirjoittajan tutkinnon yhdeksänkymmenen prosentin kokonaisarvosanoin. Muuta ei etsivätoimiston perustamiseen tarvita. Paitsi lisäksi älyä ja vaitoa. Ja onhan hänellä taustatukenaan turvallinen aviomies, automekaa-nikko, J.L.B. Matekoni.

Näyttely on avoinna Villa Karon monitoimihallissa vuoden 2008 loppuun asti, jonka jälkeen kustantajien lahjoittamat teokset jäävät pysyvästi Villa Karon kirjastoon Grand Poon.

Kirjoittaja on toimittaja ja VKY:n hallituksen vj

Jussi Moilanen:

HÄÄTAVAT

HYVÄ YSTÄVÄNI on menossa naimisiin. Olen lähi-vuosina ollut vieraana muutamissa häissä ja niihin liittyvät tavat, rituaalit ja käytännöt alkavat olla jo niin tuttuja, etten pahemmin enää stressaa niistä johtuvasta tietämättömyydestä, vaan voin jo katsoa tilannetta osittain hieman tutkivin silmin.

Kenties tästä syystä aloin mielenkiinnosta se-lailla afrikkalaisia häätapoja ja perinteitä. Ensi kosketukselta suurin osa niistä tuntui hieman oudoilta ja jopa järjettömiltä, etenkin morsiamesta käytävät hintaneuvottelut.

Asetelma on kuitenkin aina joiltain osilta sama: Kaksi ihmistä lupautuvat toisilleen suuremman auktoriteetin edessä, sekä liittyvät toistensa perheisiin. Usein myös nämä kaksi perhettä lähentyvät keskenään.

Viranomaisen edessä (kirkon pappi, maistraatin päällikkö ja henkikirjoittaja, kylänvanhin tms.) vahvistetaan liitto. Tätä ennen kuitenkin, ja uskaltaisin jopa väittää, että kulttuurista riippumatta, on hyvä tovi hermoilua. Morsian saattaa hermostuksissaan miettiä, millainen hänen tuleva aviomiehensä on. Hän saattaa hermostuksissaan myös miettiä, millaiseksi hänen tuleva aviomiehensä muuttuu vihkimisen jälkeen. Eiväthän he ole välttämättä tavanneet koskaan aiemmin. Sulhanen yleensä tuntuu hermoilevan kuitenkin vasta viime hetkellä. Lieneekö turhan tuntuista stressata etukäteen, vai tuliko vasta nyt tajunneeksi, mitä on tekemässä? Lyhyen ajan päästä jo ollaankin jo syömässä. Enkä ole muuten koskaan nähnyt vihkitilaisuutta edeltävän hermoilun jatkuvan enää tässä tilanteessa, se tunne näyttää kaukaiselta ja unohdetulta. Ruoalla ja viinillä on yleensä vapauttavia vaikutuksia...

Vihkimisen jälkeen siis juhla alkakoon ja vieraat toivottakoot tuoreelle parille antoisaa yhteistä elämää! Eräät, yleensä hääparille läheiset, vieraat ovat velvoitettuja tavallaan tunnustamaan onnensa vihkimisen johdosta. Ystäväni isä on afrikkalaisen kulttuurin ystävä, mutta en silti (harmikseni) usko hänen pukevan lannevaatetta riehakasta tanssiesitystä varten. Onneksi hänellä on puheen lahja.

Yleisenä tapana suomalaisissa häissä on, että jossain vaiheessa juhlaa, määritetään tuoreen parin keskinäiset asemat toisiinsa nähden. Tämä tapahtuu leikkaamalla kakkua ja potkimalla maata, jotta saataisiin selville, kuka suunnittelee sisustuksen kaappia hankkiessa. No, nämä asiat on hyvä päättää ajoissa ja kerralla!

Näin mennään naimisiin eri puolilla Afrikkaa:

Masai-heimon häissä, morsiamen isällä on tapana antaa siunauksensa sylkemällä tyttärensä pään ja rintojen päälle. Tämän jälkeen morsian lähtee kävelemään uuden miehensä kanssa uuteen kotiinsa. Matka saattaa olla todella pitkä ja nuorelle morsiamelle tämä voi olla todella kova koitos. Taakseen morsian ei uskalla katsoa, jottei muuttuisi kiveksi.

Namibialaiset himbat kaappaavat morsiamen ennen häitä ja pukevat tämän nahkaiseen hääpäähineeseen. Seremonian jälkeen, morsian viedään sulhasen perheen taloon, jossa perhe kertoo morsiamelle tämän tehtävät avioliitossa ja voitelee tämän lehmänrasvalla. Tällä tavalla perhe osoittaa hyväksyvänsä uuden tulokkaan joukkoonsa.

Wodabeet kosiskelevat serkkujaan puolisoikseen. Wodabeemiehet pitävät voimakkaita amuletteja, joiden he uskovat lisäävän viehättävyyttä naisten silmissä. Jos sattuu käymään niin, että kaksi serkusta haluavat saman tytön, tämä valitsee miehistä mieluisamman. Tyttöä ilman jäänyt mies kutsutaan tällöin tuoreen parin kotiin ja jos morsian on suostuvainen, myös hänen sänkyynsä!

Kikuyu-heimo Keniassa ottaa häät todella vakavasti ja tapahtumaan osallistuu koko yhteisö. Häiden vierasluku saattaa hyvinkin olla jopa 5000 henkeä! Koko tapahtumasarja on monivaiheinen ja pitkä. Sopivan morsiamen löydyttyä, sulhanen kertoo kylävanhimmilleen, jotka lähtevät morsiamen kylään neuvottelemaan näiden kahden nuoren yhdistämisestä ja morsiamen myötäjäishinnasta. Kun sopuun on päästy, on edessä mm. häiden esijuhlat, sekä häitä edeltävä päivä, joka on tärkeä osa koko tapahtumaa; Sulhanen ja ryhmä hänen kylästään ajaa autojonossa morsiamen kylälle tutustumaan sen ihmisiin ja auttamaan häävalmisteluissa. Tässä vaiheessa alkaa traditionaalinen esitys: päästyään lähelle morsiamen kotia, autot pysähtyvät ja alkavat tööttäämään. Morsiamen ystävät juoksevat ulos portille ja tukkivat ajotien. Tässä vaiheessa alkaa uusi neuvottelu, mutta tällä kertaa laulun ja tanssin muodossa. Naiset portilla laulavat, että ”Emme kuulleet teidän tuloa” ja ”Miksi tulitte viemään tyttäreemme?”, sekä pyytävät sulhasen seuruetta poistumaan ja tulemaan takaisin kunnollisella tavalla.

Autojono poistuu ja ajaa n. kilometrin päähän morsiamen kylästä ja palaa hetken kuluttua uudelleen. Naiset portilla tällä kertaa pyytävät peittoja, sokeria, teetä, sekä muita pieniä tavaroita. Tapahtuman sanoma on suunnilleen tämä: ”Tyttäreemme teki meille ruokaa, emmekä tiedä,

kuka voisi hänet paikata”. Tämän jälkeen sulhanen pääse sisään.

Seuraavana päivänä olevat häät ovatkin sitten isot juhlat, jotka toimenpiteiltään muistuttavat jonkin verran normaaleja suomalaisia häitä ja jatkuvat aamukuuteen asti, pitkälti oluen voimin.

Hääpari ei lähde häämatkalle, vaan uuteen kotiinsa, joka on asumisvalmis jo tässä vaiheessa; vieraat tuovat lahjoiksi huonekaluja ja sisustavat nuoriparin kodin.

Heimosta riippumatta, häät ovat iloinen ja yhteinen juhla.

Tärkeintähän on tietysti parin vihkiminen, mutta vierailta on aina oma roolinsa tässä tapahtumassa. Afrikan mantereella häissä pyritäänkin usein korostamaan yhteisön tärkeyttä ja vahvistamaan keskinäisiä siteitä.

Naimisiin menevän ystäväni häitä odotankin innolla, osittain siksi, että tiedän siellä olevan loistavaa porukkaa ja sekä sulhanen, että morsian ovat minulle hyvin läheisiä. Toivonkin tuorelle parille mitä lämpimimpiä häitä ja onnellisinta avioliittoa!

Kirjoittaja on Villa Karon jäsenlehden toimittaja

* * *

Grand-Popon päätien jatkopäällystys on aloitettu. Reunakiviä on jo ohi Villa Karon.

Leena Ilmarinen:

YLLÄTYSVIERAILU KOENTAN KOULUUN!

VIETIMME IKIMUISTOISEN lokakuisen viikon Grand Popossa. Matkassa olimme neljän Villa Karon ystävän voimin: **Ilmariset** ja **Yli-Koverot**.

Saavuimme Villa Karoon illansuussa pitkältä matkasta ja kuumuudesta voipuneena. Meidät otettiin lämpimästi vastaan ja sovimme tapaamisen Kwassin kanssa seuraavaksi aamuksi. Hänen kanssaan saimme sovittua mm. heti seuraavalle päivälle kouluvierailun. Olin erityisesti toivonut pääseväni käymään jossakin syrjäisemmässä koulussa, joka tarvitsisi materiaalista avustusta.

Kwasi otti etukäteen yhteyttä Koentan kouluun ja selvitti, mistä tarvikkeista siellä on pula. Kävimme vielä samana iltana paikallisessa supermarketissa ostamassa pari laatikollista vihkoja, kyniä ym. Suomesta olin tuonut jalkapallon ja harjoittelupallon.

Aamulla lähdimme matkaan veneellä jokea pitkin Kwassi oppaanamme. Samana aamuna joella oli nähty virtahepo, joka ei valitettavasti näyttäytynyt meille. Matkaa oli noin 15 km, eli juuri sopivasti maisemien ihailuun ja keskustelemiseen. Olimmehan vasta toista päivää perillä, kysymyksiä riitti ja moni asia askarrutti mieltä.

Kun saavuimme Koentan rantaan, meitä oltiin jo vastassa siellä. Koulun piha oli tyyppinen afrikkalainen – iso hiekkapiha ja koulurakennukset. Kaksi perinteiseen tyyliin savesta tehtyä raken-

nusta sekä yksi luokkahuonekatos, jossa oli vain palmunlehväkatto, joka kuulemma vuoti sateella.

Pääsimme heti tapaamaan opettajat ja pienimpiä oppilaita. Vastaanotto oli hyvin lämmin ja lapset olivat tietysti uteliaita ja kiinnostuneita meistä oudoista vieraista. Jalkapallon pumppaamista pojat seurasivat hievahtamatta.

Kirjoittaja Koentan koulussa

Koko kylä oli kokoontunut spontaanisti koululle vierailumme vuoksi. Paikalla olivat kyläpäällikkö, vanhempainneuvoston puheenjohtaja ja valtava määrä kyläläisiä vauvoista vaareihin.

Meille jokaiselle tarjottiin lounaaksi kokonainen, tuore kookospähkinä. Kookoksen ystävänä voin sanoa, että ehdottomasti paras elämässäni. Kyläläiset virittivät saman tien laulut, soitot ja tanssit niin kuin on tapana, kun on vähänkin juhlan aiheita. Itse Afrikkaan musiikin kautta ihastuneena, en olisi voinut parempaa vastaanottoa toivoa. Pääsin tietysti mukaan tanssimaan ja hikoilemaan entistä enemmän.

On uskomatonta seurata, miten rytmi sykkii jokaisen kehossa, aivan pienimpienkin. Se ei tietenkään ole ihme, koska lapsi on aistinut musiikin rytmin jo äitinsä vatsassa ja syntymän jälkeen kantoliinassa.

Toinen upea asia on hyvin säilynyt yhteislauluperinne. Kaikki pystyvät osallistumaan lauluihin ja kokemaan yhteisöllisyyttä sitä kautta. Rummut ovat hyvä-äänisiä ja itse rakennettuja. Lapset käyttävät tilaisuutta hyväkseen aina kun soitin vapautuu, ja ryhtyvät treenaamaan. Musiikinopetusta ei tarvita kouluissa vaan se hoituu luonnon menetelmällä.

Koulu sijaitsee suistoalueella saarella. Oppilaita on hiukan toista sataa (luokat 1-4) ja opettajia neljä. Kaikki oppilaat eivät pääse kouluun joka päivä. Syynä on se, että suurin osa lapsista on venekuljetuksen varassa, ja aina ei ole kyytiä saatavilla. Villa Karo onkin luvannut hankkia kaksi uutta kouluvenettä. Veneet tehdään käsityönä perinteiseen tapaan ja ovat siksi melko kalliita. Nyt etsitäänkin Suomesta kouluja tai muita tahoja, jotka haluaisivat lähteä rahoittamaan veneiden hankintaa.

Toinen koulun ongelma on se, että jos kaikki lapset olisivat yhtä aikaa koulussa, eivät pöydät riittäisi kaikille. Sopu näytti antavan kyllä hyvin sijaa niin tilan kuin vähäisten oppikirjojenkin suhteen. Lapset vaikuttivat iloisilta ja tyytyväisiltä koulussaan. Kouluun pääsyä arvostetaan enemmän kuin meillä Suomessa, koska se ei ole itsestäänselvyys.

Opettajia on myös ilmeisen vaikea saada näin syrjäisiin kouluihin. Nykyiset opettajat ovat kaikki saaneet useamman vuoden koulutuksen akatemiassa. He asuvat viikon kylässä ja menevät viikonlopuksi kaukana sijaitseviin koteihinsa. He velvollisuutensa on opettaa myös tulevia opettajia, joita tarvitaan huomattavasti enemmän kuin aiemmin, koska koulunkäynnin aloitusikä on laskenut viiteen vuoteen. Aikaisemmin se oli seitsemän vuotta.

Meille kerrottiin, että periaatteessa kaikki lapset käyvät koulua. Käytännössä asia ei taida aivan näin kuitenkaan olla. Itse tapasin aikaisilla aamukävelyilläni mm. hiukan toisella kymmenellä olevan pojan, joka oli selvästi kouluikäinen. Hän oli käynyt koulua kolme vuotta, mutta ei nyt ollut koulussa, koska perheellä ei ollut varaa koulumaksuun.

Matkamme Beniniin oli lyhyt mutta mieleenpainuva. Sydämiimme jäivät ihanat ihmiset, meri, hiekka, merikilpikonnat, hehkuvat värit, kuumuus, mehukkaat hedelmät, rytmit, rummut, tanssit ja ihana musiikki.

Kirjoittaja on keravalaisen koulun rehtori ja Villa Karon ystävä.

KIERROS VILLA KARON PIKKUMUSEOSSA

Niinkuin moni tietää vaihtuvat näyttelyt sekä Lissa Gbassan näyttelyhallissa että Villa Karon pienoismuseossa.

Kohta on taas aika rakentaa uusi näyttely. Tässä vielä muutamia otoksia nykyisestä näyttelystä.

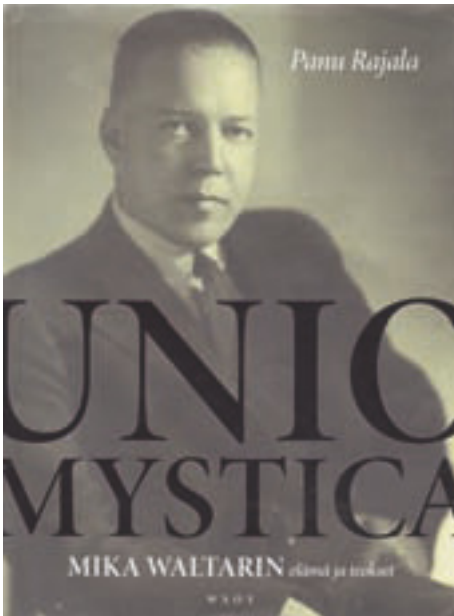
Mainososasto

Palatsiosasto

KIRJAHYLLYSTÄ

Panu Rajalan Waltari-kirja: TÄYSOSUMA!

HENKILÖKOHTAINEN TUNNUSTUS: kun sain Panu Rajalan 830-sivuisen Waltari-kirjan käteeni ensimmäistä kertaa, tuli mieleen, rehellisesti sanoen, että taidankin hypätä kirjailijan lapsuuden yli ja aloittaa kirjan lukemisen suoraan *Suuren illusionin* kohdalta, niin jättimäiseltä luku-urakalta opus tuntui. Kun kuitenkin korkean lukumoraalin velvoittamana silmäilin kirjan alkua – vaikka mielessä oli edelleen henkinen hyppääminen – alkoi Panun teksti vetää - heti saatesanoissa - niin hyvin, että ryhdyin ihan halukkaasti jatkamaan lukemista Mika Waltarin lapsuusvuosista, eikä sen jälkeen sivuhyppy tullut edes mieleen. Niin jännittävästi – ja teatterimiehen taidolla - Panu on siis Waltarin tarinan rakentanut.

Älkää myöskään kauhistelko akateemiselta kuulostavaa nimeä *Unio mystico*: kirjassa ei ole mitään akateemista, paitsi tarkasti tehty taustatyö ja tutkimus!

Ainoa negatiivinen asia, jonka löydän kirjasta on sen paino: sitä on vaikea lukea vuoteessa, ellei ole käynyt sitä ennen punttisalilla harjoittamassa käsilihaksia! Mutta toisaalta: harvoin voi fyysistä ja henkistä harjoitusta yhdistää niin miellyttävästi kuin lukemalla Panun kirjaa!

Hyvin sympaattinen bonus-piirre kirjassa on se, että Panu käyttää tekstiään maustamassa suomalaisen yhteiskunnan (ja Waltarin) muoti- ja lempisanoja sekä sanontoja eri vuosikymmeniltä. Ne antavat miellyttävän lisävivahteen tekstiin.

Summa summarum: Onnistunut juttu! Onneksi olkoon, Panu! (JV)

Vastaus valokuva-arvoitukseen

Jäsenlehden viime numerossa kysyttiin ketkä *yovot* poseerasivat salskeitten grandpopolaismiesten kanssa, ja kyseessä oli tietysti Radion sinfoniaorkesterin delegaatio, eli RSO:n intendentti **Tuula Sarotie**, musiikkituottaja **Osmo-Tapio Rähälä** (joka on myös säveltäjä, jonka *Rautasade*-sävellyksen RSO kantaesitti lokakuussa) sekä TV-tekniikkaa ja toteutuspuolta edustava **Heikki Tikka**.

VILLA KARON YSTÄVÄT r.y.
VILLA KAROS VÄNNER r.f.

Puheenjohtaja /
Toiminnanjohtaja / Verksamhetsledare
Juha Vakkuri puh/tel 09-2783 898

Järjestösihteeri / Organisationssekreterare
Maisa Toivonen puh/tel 09-2783 845

HALLITUS/STYRELSE

Pj/Ordf Jouko Koskinen, jouko.koskinen@heureka.fi
Vpj Matti-Juhani Karila, matti-juhani.karila@luukku.com
Saara Juvonen, saarajuvonen@gmail.com
Birgitta Kantola, bkantola@nic.fi
Matti Remes, matti.remes@mangomedia.fi
Juha Vakkuri, juha.vakkuri@villa-karo.org

Osoite / Adress:
Annankatu 31-33 E 67 / Annegatan 31-33 E 67
00100 Helsinki / 00100 Helsingfors
Puh / Tel 09-2783 898
E-mail: villakaro@villa-karo.org
www.villa-karo.org

TUKITILI / STÖDKONTO:
NORDEA 101930-209578

JÄSENLEHTI/MEDLEMSBLAD

Toimituksen osoite kuten yllä
Redaktions address som ovan
Toimittajat / redaktörer
Kristian Vakkuri Puh / Tel 050-3386 918
Jussi Moilanen Puh / Tel 045-1102 229
E-mail: jasenlehti@hotmail.com
ISSN 1796-7554